

יו"ל ע"י מוסדות
שארית ישראל
ווילעדיק בער
קאראסטין
אוקריינא

שארית ישראל

דברי תורה
וסיפורים
מרבית
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
מווילעדיק
זצוק"ל

**אור
העבודה**
פנינים מדברי רבינו בעניני עבודת ה'

**אור
הפרשה**
דברי תורה מרבינו על פרשת השבוע

תשובה בלי תורה ומצוות הוא בחינת אור בלי כלי, והוא כמו בחינת מיתת בני אהרן, שכתוב (ויקרא טז א) 'בקרבתם לפני ה', שלא רצו להשפיל את עצמם להחזיר נשמתם לגופם, כי חשקה נפשם לצאת מגדרי הגבול לגמרי וליכלל באור הוי"ה, וזה נקרא בחינת רצוא בלי שוב, וספר יצירה אמר (פ"א מ"ח) אם רץ ליבך שוב לאחד, שעיקר תכלית הבריאה הוא שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא (תנחומא נשא טז), היינו להמשיך גילוי אלקות למטה על ידי תורה ומצוות בכלים מכלים שונים, וכמו שכתוב (ישעיה מה יח) 'לא לתוהו בראה, לשבת יצרה', וד"ל.

ואחר כל זה יובן שהעיקר הוא התורה והמצוות שאחר התשובה, היינו להמשיך בחינת אין האלוקי בכלים דוקא וכו', ואם לא עסק בתורה ומצוות אחר התשובה, לא היה באפשרי שיקבל הנפש האלוקית בפנימיות אין בחינת האין האלוקי, רק היה ביטול המהות לגמרי, וזהו בחינת הציץ ומת דבן עזאי (חגיגה יד):

(שער הזמנים עמוד קד)

'פגעיאל בן עכרן' (במדבר א יז)

[הנה ידוע] מאמר הגמרא (חגיגה ב.) 'סומא בעין אחת – פטור מן הראיה', [ויש לבאר בדרך רמז כי] זה קאי על הצדיק אשר אין לו זה הכח שלא יעשה רעה ח"ו לאיש ישראל אפילו איך שהוא, וזהו 'סומא בעין אחת', [כי ימין הוא חסד ושמאל הוא גבורה, וכשהוא אינו] יכול להשגיח על ישראל רק בעין אחת – הקב"ה פוטר מן הראיה, ואומר לו אין רצוני שתשגיח על בני.

ובדרך הלצה יכול להיות ש'פגעיאל' פירושו לבקש מהאל, כי פגיעה הוא לשון תפילה, כי 'אל תפגע בי' (ירמיה ז טז), ואף על פי כן יכול להיות 'בן עכרן', עוכר ישראל ח"ו.

(עמוד נז)

'גרשון קהת ומררי' (במדבר ג יז)

'גרשון' היינו שיגרש את הרע תחילה, 'קהת' אחר כך יוכל לקבץ הניצוצות הנפזרים בין הגויים, 'מררי' על ידי הכנעה, 'מרר יו"ד' חכמה (תיקוני זוהר תיקון יח לב.), 'החכמה תחיה את בעליה' (קהלת ז יב), אף על פי כן תיכף ומיד יבוא לשמחה, ולא יהיה בעצבות ח"ו, וד"ל.

(עמוד עה)

**זמני
כניסת
ויציאת
השבת**

ירושלים	בני ברק	ניו יורק	לונדון	אנטוורפן	קאראסטין
כניסת השבת	7:04	7:19	8:01	8:51	8:50
יציאת השבת	8:21	8:24	9:11	10:19	10:19
רבינו תם	8:56	8:53	9:32	11:00	10:22

'האיש מקדש בו ובשלוחו' (קידושין מא.)

על דרך הרמז, השי"ת שנקרא 'איש מלחמה' (שמות טו ג), מקדש אותנו 'בו' בעצמו, 'ובשלוחו' או על ידי מלאך, היינו בגלות המר ההשפעה הולכת על ידי מלאך, וזהו הרמז בגמרא 'השתא בשלוחו מקדש, בו מיבעיא', פירוש, השתא בגלות המר ההשפעה הולכת על ידי מלאך, 'בו מיבעיא' פירוש אנו מבקשים שתלך ההשפעה מהקב"ה בעצמו, 'מיבעיא' הוא לשון בקשה, כמו 'אם תבעיון בעיו' (ישעיה כא יב).

(שער התקשרות עמוד עב)

אך הענין הוא, ש'כלה' הוא כנסת ישראל (זוהר ח"א ח.), וזהו מאמר בית הלל 'כלה נאה וחסודה', ובית הלל לקולא, ובית שמאי אומרים שזה אי אפשר לומר בגלות 'נאה וחסודה' עד ימות המשיח, אבל עתה השבח על זה הדרך, לומר שהיא כלה – זהו גופא השבח, על כן צריך לומר השבח שהיא כלה, וד"ל, וכמות שהיא, אפילו בזמן הזה שהיא חגרת ח"ו, מכל מקום היא כלה, וד"ל.

(שער הזמנים עמוד פט)

מוחק

עוגה שיש עליה אותיות או ציורים – אין לחתוך את האותיות בסכין או ביד. ברם, לאוכלה ללא לחתכה – לדעת הדגול מרבבה מותר, וכן אם הכתיבה או הציור הוא מהעוגה עצמה יש אחרונים שמתירים.

ובוודאי שלכתחילה ראוי להחמיר שלא להכין לשבת עוגות ומאכלים שיש עליהן אותיות או צורות, מאחר שיש מחמירים בזה.

העוגה שעושים לרגל כניסת הבן לגיל שלוש כשמתחיל ללמוד תורה – יש אוסרים ליתנו לתינוק, משום שמכוין למחוק האותיות.

עוגיה העשויה בצורת פרח או אותיות וכדו' – מותר לחתכה ולאוכלה בשבת, ואין בזה משום מחיקה.

שקיות חטיפים שכתוב עליהם אותיות או ציורים – יש לזהר בעת פתיחתם שלא לקרוע במקום האותיות.

הרה"ק ר' ישכר בעריש מזידיטשוב בהרה"ק ר' יצחק אייזיק מסאפרין זצ"ל

הרה"ק ר' אהרן צבי בהרה"ק ר' דוב בעריש מביאלא זצ"ל
הרה"ק ר' ברוך מקאמרנא הי"ד בהרה"ק ר' שלום זצ"ל

יום ה' ט' סיון - הרה"ק ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב בהרה"ק ר' ישכר בער זצ"ל

יום ו' י' סיון - הרה"ק ר' משה מראזווטוב בהרה"ק ר' אליעזר מדז'יקוב זצ"ל

יום א' ה' סיון - הרה"ק ר' זאב וואלף הלוי מזיטומיר (אור המאיר) זצ"ל

הרה"ק ר' אליהו מזידיטשוב בהרה"ק ר' יצחק אייזיק זצ"ל

יום ב' ו' סיון - מרן אור שבעת הימים רבינו ישראל בעל שם טוב ב"ר אליעזר זצוק"ל

הרה"ק ר' אברהם שלום מסטראפקוב בהרה"ק ר' יחזקאל שרגא משינאווא זצ"ל

הרה"ק ר' אברהם מרדכי מגור בהרה"ק ר' יהודה אריה לייב (אמרי אמת) זצ"ל

יום ג' ז' סיון - דוד מלך ישראל בן ישי

אימה וחרדה גדולה נפלה על האנשים, מכל קצוות הספינה החלו להתרוצץ שאר הנוסעים, כשהם בטוחים שהחיה הענקית תהפוך את הספינה על נוסעיה ותטביע אותם במצולות. רב החובל ומלחיו ניסו להפוך את כיוון הספינה ולהימלט ממנה, אך החיה קרבה לנגדם במהירות מטורפת.

הצדיק רבי לייב שמע מחדרו את קולות הזוועה שעלו מן הסיפון, בצדקותו ידע את אשר עליו לעשות; הוא התעטף מיד בטליתו, חבש את התפילין הקדושות ועד מהרה צעד לעבר התורן בראש מורכן ובטוח.

אך כשראתה החיה את צורתו הקדושה העטופה בטלית ובתפילין, הרכינה את ראשה לתוך המים ונעלמה במעמקי הים כלעומת שבאה.

* * *

לא הספיקו האנשים להתאושש מן החוויה המסעירה והמטלטלת, והנה עברה ביניהם שמועה מחרידה, הלבבות לא רצו להאמין לשמע הדברים, אבל עובדה היא: הצדיק רבי לייב, מציילים ומושיעים, מוטל חולה אנוש בחדרו, וככל הנראה נמצא ברגעים האחרונים לחייו – —

בחדרו של ר' לייב שוררת שתיקה מעיקה, מקורביו מנסים להצילו, גם רופא הספינה מנסה את כל אשר ביכולתו, אך ללא הועיל, נשימתו נעשית קשה מרגע לרגע.

הנה פותח ר' לייב את פיו, ובקול חלוש הוא אומר את מילותיו האחרונות: "חבל שחתני ר' יוד'ל אינו נמצא כאן; אם היה כאן – לא היה מניח לי להסתלק!!!" וכך, על הים, בדרכו לארץ ישראל, הסתלק הצדיק.

בהתאם לחוק הימי ששרר אז, הוטלה גופתו הקדושה לים, כשהיא נתונה על גבי לוח עץ רחב.

* * *

המחזה שנשקף לאחר כמה שעות בעיירת הנמל, גרם לכל יהודי העיירה לצאת לכיוון חוף הים; עמוד אש ירד מהשמיים ונעמד על גבי המיטה הקדושה, שהתקרבה לאיטה לעבר הנמל...

אי אפשר היה שלא להיזכר באותה צוואה מסתורית עתיקה: "יום יבוא, ויגיע לכאן חכם מפולניה, ועמודא דנורא יעמוד עליו"...

לאחר בירור קצר, נודע לבני העיירה כי אמנם, כדברי הצוואה, מדובר בצדיק ממדינת פולין. בסילודין ערכו לנפטר הדגול הלוויה ראויה, וקברו אותו בכבוד גדול בסמוך לציון הצדיק, במרכז בית הקברות.

ציון הצדיק שעמד במרכז בית העלמין העתיק, העסיק רבות את תושבי עיירת הנמל השקטה, השוכנת לחוף הים התיכון בואכה ארץ ישראל. יהודי העיירה נהגו בכל עת רצון להשתטח על קבר הצדיק – ולפעול אצלו ישועה ורחמים.

הציון בלט בטבורו של בית העלמין הצפוף, כשהשטח שלידו ריק מקברים. מבין רבני וצדיקי העיירה שהסתלקו במאות השנים האחרונות, אף אחד מהם לא זכה להיקבר בסמוך אליו; וזאת משום צוואה רבת מסתורין שהשאיר אחריו הצדיק הפלאי:

"**אצלי** אל תניחו שום אדם שבעולם. יום יבוא, יגיע לכאן חכם מפולניה, ועמודא דנורא (-עמוד של אש) יעמוד על מיטתו – אותו תקברו לידי!!!"

שנים חלפו, והמקום שליד קבר הצדיק נותר בשיממונו.

* * *

סיפורנו התרחש בעת עליית החסידים, תלמידי הבעל-שם-טוב הקדושים, שמסרו נפשם לעלות ולחונן את עפר הארץ הקדושה ולהשתקע בה. בין הצדיקים שעזבו את כל אשר להם ועשו את דרכם בחירוף נפש לארץ הגעגועים, היה הצדיק רבי לייב מטרוסטינץ, שנודע בחסידותו וצדקותו.

רבי לייב זה היה חותנו של הרה"ק רבי יוד'ל מדאשיב, רב העיר מדוודווקא, מגדולי תלמידיו של הרה"ק רבי נחמן מברסלב זצ"ל.

בעבר נחשב רבי יוד'ל בין בחירי תלמידיו של הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זצ"ל ולאחר פטירת רבו, בהיותו בגיל מבוגר, מקובל ומנהיג בפני עצמו – לא חס על כבודו, התקרב לרבינו הקדוש, שהיה צעיר ממנו לימים, והתבטל אליו.

ובכן, נוסעי ספינתו של ר' לייב, שהפליגה מחופי הים השחור לעבר ארץ ישראל, לא תיארו לעצמם איזו נסיעה רבת הרפתקאות מצפה להם, ובוודאי שלא העלו בדעתם אילו חוויות מסמרות שיער יעמדו בדרכם.

היה זה באחד הימים הראשונים להפלגה. מספר נוסעים עמדו והשתעשעו בנוף הימי הנשקף מהסיפון, כשאינם חשים בסכנה המרחפת עליהם.

כאשר הבחינו בסכנה הנוראה, כבר היה מאוחר מדי: חיה אימתנית, שלא נראית בעלמא הדין, הושיטה את ראשה העצום מן המים, ובתנועות מהירות ומאיימות החלה להתקרב לעבר הספינה – —

יום אחד הגיעה אליהם שמועה על רבינו ועל מופתיו אשר עושה בקרב הארץ, ואף שמעו שהוא מכיר במחשבות בני אדם וכל מעשיו מיום לידתו.

הגבירים לא היו מסוגלים להאמין שישנו בן אנוש שמסוגל לזה, ולכן החליטו לנסוע יחדיו לעיר ווילעדניק לתהות על קנקן רבינו, ולבדוק האם השמועות נכונות.

שכרו השניים את מרכבת הדואר ויצאו לדרך. לעת ערב הגיעו הגבירים לעיר יולסק, והתאחסנו שם בלילה באכסניה מפוארת.

אחר תפילת שחרית הגיש להם בעל האכסניה ארוחת בוקר בשרית. בתום הסעודה המשיכו השניים בנסיעתם והגיעו לסקארדנע.

הכפור היה גדול, והם החליטו שבזמן שהיה עומד לרשותם עד שיוחלפו סוסי המרכבה ישהו בבית המרוזח העירוני להתחמם מעט.

הדקות התארכו, ובינתיים לגמו כוסיות משקה, וקינחו בגבינה וולאחית שהייתה מונחת על השולחן. הם שכחו שעדיין לא חלפו שש שעות מאז שאכלו בשר בבוקר.

כשהגיעו לווילעדניק נכנסו אל רבינו. אחר קבלת השלום פנה רבינו אל הגבאי ואמר לו: יוס'ל, הבא נא גמ' חולין, שו"ע יו"ד, רי"ף, ופני יהושע.

הגיש לו הגבאי את הספרים אשר ביקש ורבינו פתח את הגמ' והחל ללמוד בקול את הסוגיא בדף קה. בענין המתנה בין בשר לחלב, ולמד את דברי הראשונים בסוגיא, עד שהגיע לפסק ההלכה בס' פט סעיף א', ובין הדברים אמר שהאוכל גבינה וולאחית אחר בשר עוף ללא המתנת שש שעות – יהא מגולגל בצפרדע למשך שנים רבות רח"ל.

כששמעו הגבירים דברים אלו, נזכרו שנכשלו בעוון זה, ונתייראו מאוד לנפשותיהם, והשתוממו איך ידע רבינו מהקורות איתם. מרוב תמהון וחרדה קפצו ממקומותיהם והחלו לספוק כפיהם בצער, וצעקו געוואלד! אוי לנו כי חטאנו ונכשלנו בעוון זה.

לאחר מכן קיבלו השניים דרך תשובה שערך להם רבינו, והיו לחסידים נלהבים והאמינו בו באמונה רבה.

פעם שבת רבינו בעיירה זוועיהל, התושבים כיבדוהו בכבוד גדול, וכשערך רבינו את שולחנו הטהור בסעודה שלישית של שבת, באו כל חשובי ונכבדי העיר להסב בשולחנו הטהור, וההמון הסתופף- הצטופף סביב להם.

בהגיע עת הזמירות ציוה רבינו שיתחילו לומר, והקהל החל קורא מכל עבר: חזן! התחל בזמירות! אבל חזן העיירה איננו, כי לא טרח לבוא כלל אל שולחנו הטהור של רבינו.

מיד כיבדו איש אחר להתחיל בזמירות והניגונים, ורק אחר ההבדלה הגיע החזן הקבוע. רבינו שאל אותו למה לא הגיע לסעודה השלישית. והוא ניסה להתחמק בתירוצים ואמתלאות, אבל כולם לא נתקבלו על לבו של רבינו. למחרת השבת חזר רבינו וויעלדניקה.

בשבת הבאה ניגש החזן הקבוע כדרכו אל התיבה לתפילת קבלת שבת, אבל לא היה יכול לפצות את פיו בקול נעים, כי קולו ניטל ממנו.

במאמצים גדולים סיים את התפילה ללא קול וללא סלסולי חזנות. החזן קיווה שלאחר מנוחת הלילה יחזור קולו לאיתנו.

אולם בתפילת שחרית ראה שמצבו גרוע יותר. וכמו כן אירע לו בתפילות הבאות ובשבתות הבאות. הבין החזן שזהו עונש על שלא בא לשולחנו הטהור של רבינו, והחליט לנסוע לוועלדניק לבקש את סליחתו של רבינו.

שלושה חדשים ישב החזן בחצרו של רבינו כשהוא ממתין למחילה וסליחה.

בתום הימים האלו ציווה עליו רבינו שיחזור לעירו. בהגיע יום השבת כשניגש אל התיבה, נוכח לראות שקולו הערב חזר אליו, ותפילתו ערבה לו ולקהל כמימים ימימה.

•

סיפר הרה"ח ר' יודל מלמד מאווריש ז"ל, היו שני גבירים שהיו מפורסמים בעשירותם בכל הסביבה, אך גם מפורסמים בלמדנותם, הם גרו במרחק כעשרים מיל מהעיר וילנא.

